

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 15. julija 1863.

Gospodarske stvari.

Gospodarske skušnje.

* Mavec ali gips v živinskih hlevih. Po naznanilu dr. Grouven-a so v Salemindu skušali zvezo amonijaka z mavcem; prav dobro so se skušnje obnesle. V prah stolčeni gips so z vlažnim ovčjim in konjskim gnojem pomešali. Pol odstotka ga je bilo dovolj, če je bil le 48 ur z gnojem zmešan, da je skoraj vès amonijak v 100 odstotkih ovčjega in konjskega gnoja na-se potegnil. Zato bi bilo želeti, da bi naši gospodarji gnoj v živinskih hlevih večkrat z gipsom potresovali, posebno pa ovčji in konjski.

* Če živinčetu kaka stvar v grlu ostane, da je požreti ne more, svetuje dr. Schumacher to-le: Večkrat sem že skušal, tako stvar potegniti iz grla ali pa jo dali pahnuti v želodec; al ni mi šlo po sreči. Ko sem ji pa začel olja vlivati, se je po kakih 5—6 urah sama po sebi pomaknila dol. Dozdeva se mi, če bolj po grlu ongaviš, tem bolj drži krč grlo, da ne more stvar ne doli ne gori. Zato vlivam zdaj prve ure večkrat olja noter, in stvar smukne sama doli, ali pa je potem saj lože, jo potisniti doli ali jo izvleči. Če v tem živino napenja, vbodi vamp, kakor pri napenjanji.

* Najbolji gnoj za sadne drevesce je muža ali blato iz luž. Stare češplje, ki niso že več sadú rodile, so se po tej mlakuži zopet oživile in orodovitile. Kaluže sè tri čevlje na debelo okoli drevesa nameče; na vrhu se včasih izrahljá in polije z vodo. Pa tudi družemu drevju tekne ta gnoj in pa sočivju. Sicer ne prizadene stroškov gospodarju, ki si ga lahko veliko napravi.

* Skušnje o krompirjevi bolezni. 1. Zgodnjega krompirja (tako imenovanega kifeljčarja kakor tudi zgodaj posajenega poznih plemen) bolezen prav porredkoma ali celó malo napada. 2. Le v suhih letih se zdrav in dober krompir pridelava. Če začne poleti ali pa kmali, ko krompir ocvetè, pogostoma deževati, ga gotovo gnjiloba več ali menj napada in pridelek je slab; pozno deževanje je krompirju pa tudi krompirjevcu jako škodljivo. Najbolj škodje dež krompirju in perju takrat, kadar po kaki hudi suši nastopi. 3. Na pustih, peščenih zemlji in visoki brežini bolezen krompirja tako ne napada, kakor v debeli in rodovitni zemlji; zato je pa tudi škodljivo, krompir na sirov ali frišni gnoj saditi. 4. Niso vse krompirjeve plemena bolezni enako podvržene; pri vsem tem ga pa vendar ni plemena, da bi ne bilo še nikdar bolehalo. 5. Iz semena pridelani krompir je ravno tako bolezen podvržen. Troje je, kar več ali menj krompirjevo bolezen uzrokuje, to je: vreme, zemlja in sorta krompirjeva; zato naj vsak skrben gospodar posebno pazi, da bolezen krompirjevo

odvrača kar najbolj more, da ga precej zgodaj sadi, in sicer v suho in peščeno zemljo in kar je le moč dobre sorte. Vse druge priporočila ne veljajo veliko ali celó nič.

* Nov rusovsk ječmen. Ta ječmen se je v poslednjih letih tudi po Nemškem zaplodil in sèm ter tje se jako razširil; hvale vreden je posebno zato, ker tudi na pustih planinah in mrzlejih hribih dobro obrodi, da ga je kmetovavec res vesel. Prednosti rusovskega ječmena so pa te-le:

1. Je rodoviten na zrnji in slami, donaša pogostoma po 15terno do 20terno zrno. Na pol orala zemlje sem ga pretečeno leto 120 vagánov pridelal. Zrno je lepo, težko in močnato. 2. Pridelek tega žita je gotoviši, kakor od drugih sort ječmena. Ker ima ta ječmen močne bilke, ne poleže skor nikdar, če je še tako gost in velik zrastel. In če bi ga tudi piš in hud naliv na tla vrgla, zopet vstane. 3. Ta ječmen se v vsaki zemlji dobro ponaša, če je le za-nj pripravljena kakor mu gré. Na ravno tisti njivi mi je dve leti zaporedoma dobro obrodil.

Razločuje se ruski ječmen po svoji rasti od vsacega družega znanega ječmena in sicer po svojem dvevrstnem klasu, ki naravnost kviško stoji, skor ravno tako kakor pira ali golica. Le takrat, kadar ga prezrelost tare, jame svoj klas nekoliko pobešati. Njivo z ruskim ječmenom obsejano je kaj lepo viditi.

Da se v mrzlih krajih več ječmena pridelava, svetujem kmetovavcom, naj ga ne sejejo pred drugo polovico malega travna do začetka vélicege travna.

„Hohenh. Wochenbl.“

Od goveje kuge na dalje.

Pretekli teden se ni nič slišalo, da bi bilo kje na Kranjskem kako živinče za kugo zbolelo. V Preloki v črnomaljskem okraji, kjer je tukajšni gospod predstojnik vsled c. kr. ministerskega ukaza nakupil za skušnje čvetero goved, sta dr. Bleiweis in dr. Maly ovčjo kužnino cepila tem živinčatom.

Gospodarske novice.

* Nova žitna bolezen. Grojzdni bolezni podobna bolezen se je na žitu prav huda prikazala v južni Švajci in severni Italii. Na klasji se vidi neka črnkasta plesnina, ktera vgnobi zrno. Ker so vidili gospodarji cele njive tako oskrunjene, so jih dali pokositi, da si saj slamo otmejo.

* Oskrbništvo ces. kobilstva v Mezöhegyes-u si je, ker na Ogerskem letos sená ni, naročilo iz Angležkega v majhnih snopičih trdo natlačenega sená, ki se dá lahko prevaževati po svetu.